

האדמו"ר מהאלמין
רבי שלום יהודה גראס שליט"א
חיבר למעלה מאלף ספרים על כל מקצועות התורה

ספר מצות התוכחה כהלכתה

בו מורה הוראות ומדריך הדרכות לקיום מצות התוכחה

ליקוט גדול המקיף כל דיני תוכחה ערכה וגודל תועלתה, דברי התעוררות בוערים כלפיך אש - לאדמו"ר"ם, רבנים, דינים, ראשי ישיבות, מגידים, דרשנים, נשיאי מוסדות, מנהלים, מלמדים, ולכל יהודי ויהודי - חובתן ואחריותן כלפי הציבור וכלל ישראל ואלפי אלפים ורבבות רבבות זכיות שביכלתן לרכוש בקלות מידי יום ביומו. מלוקט מש"ס בבלי וירושלמי, ת"כ, ספרי ספרא, מדרשים, ילקוט ווה"ק, ראשונים ואחרונים, רמב"ם, שו"ע ופוסקים, וספרי שו"ת, מפרשי התורה, ספרי יראים ומוסר חסידות ועוד.

אור הזוהר 340 * אלול תשע"ג

הכשרות בישראל

אנציקלופדיה למלחמת
השחיטה חלק כא

בו יבוא המלחמות הגדולות של הצדיקים בכל הדורות נגד השוחטים הקלים שהכשילו את הכלל ישראל בנבילות וטרופות

חלק ג

מפעל הזוהר העולמי טל: 0527651911

קדשנו ירושלים עיר הנאמנה להיות כזונה, על זה אמר "צדק ילין בה" שבעת שהגיע לעשות דבר טוב וצדק ולתקן מכשולים, אז דחו הדבר מיום אל יום וזה שאמר "ילין בה", אבל במעשה המצוה שבאה אליהם המצוה על דבר רע זרזו עצמם לעשות אותה תיכף ומיד, וזה שאמר "ועתה מרצחים", על כן הגיעו עד מדרגה התחתונה, כי מצוה הבאה ליד האדם צריך לזרז בה ולקיימה תיכף, כמ"ש (מכילתא דר' ישמעאל פר' בא, ט) מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה. (רפואת הנפש בשם ר"י לאנדא)

בז

מה נמתקו מאד דברי החפץ חיים זי"ע בהקדמתו לספרו שמירת הלשון בענין שאם אין מקיים מצוה אחת ממצוות התורה הרי הוא מחוסר אבר זה שהוא כנגד מצוה זו

... בי ידוע הוא דכל אדם יש לו רמ"ח אברים ושס"ה גידים רוחניים, ועליהם מלובש הרמ"ח אברים ושס"ה גידים גשמיים, כמ"ש (איוב יא) "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תשכבני", הרי שהזכיר הכתוב עור ובשר וגידים ועצמות, ולא קראו רק בשם לבוש וסכך כמ"ש "תלבישני" "תסוככני", ואת מי הלביש אם לא להנפש אשר בקרבו שהוא הוא עצם האדם, ועל כל אבר ואבר של הנפש מלובש מלמעלה אבר הגוף המכונה כנגד אבר ההוא כמו הבגד על הגוף, וכנגד זה נתן לנו הקב"ה רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, והם מחולקים ג"כ על האברים, דיש מצוה שתלוי ביד, ויש מצוה שתלוי ברגל, וכן שאר כל אברים, כמ"ש בספר חרדים.

וכשארם מקיים בעולם הזה איזה מצוה באיזה אבר, שורה לעתיד לבוא אור ה' על אותו אבר, ואותו אור הוא המחיה את האבר ההוא, וכן כל מצוה ומצוה. נמצא דכשהאדם מקיים הרמ"ח עשין אז הוא האדם השלם המקודש לה' בכל אבריו, וזהו מה שכתוב בפרשה ציצית (במדבר טו מ) "ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם", אבל אם חס ושלום יחסר לו מצוה אחת מרמ"ח עשין שהשליכה אחר גוו ולא עשה תשובה על זה, יחסר לו לעתיד לבוא בנפשו האבר המכונה נגד המצוה ההיא, וזהו מה שאמרו בברכות (דף כו.) "מעוות לא יוכל לתקון זה שביטל ק"ש של ערבית או ק"ש של שחרית או תפלה ש"ע או תפלה של שחרית", וכשהאדם זהיר מלעבור על

בד

מדין ערבות כמה צריך להשתדל בזה הנה ידוע שבעת שקבלנו התורה מאת ד' לא על עצמנו בלבד קבלנו כי אם שנקיים כל מה שיהי' ביכלתנו לחזק קיום התורה אצל שאר בני ישראל וכלנו ערבים זה לזה, כמו שכתוב (דברים כט כח) "הנסתרות לד' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו" וכו' וכפירש"י, לכן הדין שכל אחד מישראל יכול להוציא את חברו אפילו הוא בעצמו יצא כגון קידוש ותקיעת שופר. ועתה נתבונן אם ראובן נעשה ערב לשמעון אחיו, על כמה אלפים כתרים, ורואה ששמעון רוצה ליקח איזה עסק והוא מכיר מכבר את העסק ההוא כי הוא רע ומר ויפסיד בזה כל מעותיו, כמה מההשתדלות היה ראובן עושה למנוע את שמעון אחיו מהעסק הרע שעל ידי זה יחזור החוב אליו, וכן בענינו צריך האדם לידע דאם יכול למנוע את חברו מאיזה עוון על ידי תוכחה וכדומה או את אנשי עירו, והוא מתעצל בזה, יתפש באותו עוון.

בה

בחפצי שמים צריך לבקש עצות ותחבולות כחפצי עצמו ואל יחשוב האדם שיפטור עצמו בלא החזיק בקיום התורה מפני שלא היו דבריו עושים רושם, כי חפצי שמים צריך לחשוב על כל פנים כחפצי עצמו, ובחפצי עצמו ידוע אפילו עסקו הולך בענין רע אינו מתייאש ממנו, אלא הולך לידועים ומבינים ושואל בעצתם ועושה תחבולות לתקן עסקו, והקב"ה עוזר לו, ומצוי הדבר שלבסוף ירויח מהעסק. ואף בזה אילו ה' חפצי שמים שקולים וחשובים אצלו כרצונו, היה מחפש עצות ותחבולות איך להקים הדת שלא יתמוטט, ובודאי ה' הקב"ה ממציא לו עצה ועזר, וזה שאמר (משלי ג 1) בכל דרכיך דעהו וכו', רצה לומר באותן הדרכים שאתה מתנהג בעניני עצמך, תתנהג בחפצי שמים לחפש עצות ותחבולות, ואז הקב"ה יאיר עיניך ויעמוד לימינך, שיתרומם קרן התורה וקרן ישראל על ידך. (ע"כ תוכן דברי החפץ חיים בספר חומת הדת)

בו

אסור לדחות הצלת הכלל מיום ליום - הדוחים נקראים בשם מרצחים

"איבה היתה לזונה קריה נאמנה" (ישעי' א כא), הכוונה אפשר לומר כי ישעי' הנביא תמה ואמר, איך ועל ידי מה הגיע עיר

ידי שארי דברים שקלקל, וכמו דאיתא בתרגום קהלת על הפסוק (יב יג) "סוף דבר הכל נשמע" דהיינו שלבסוף הכל יתפרסם לעיני כל, ועל כן "את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם", ורצה לומר שהרמ"ח מ"ע ושס"ה לאוין שנשמר האדם בימי חייו יבנה לעתיד כל האדם, ונמצא כשיקום ויהיה בעל מום באיזה אבר או שיתקלקל לו איזה גיד מגידו [המכונים נגד שס"ה לאוין שבתורה], יתבוננו הכל איזה מ"ע או לאו עבר בשאט נפש, וכמה קלון וכלימה יסבול על ידי זה [לנצח] ויש ענינים שהם נגד הראש והלב שהם עיקר חיות נפש הקדושה כמו אמונה בד' ובתורתו, וענין שמירת שבת שהוא ג"כ יסוד האמונה, דאם יחסר לו ענינים ההם כבר נסתלק כל עיקר החיות מנפשו הקדושה, וכשהוא חי בעוה"ז הוא חי רק בנפש הבהמית שלו, ולא יהיה לו במה להקים בעת התחיה. עכ"ל.

ל

העצה שטיכסנו בענין הדפסת ספרים

על ידי שנדפס ספרים ונשלח לכל יהודי ונפיצם על פני תבל, היא הכי טובה והכי מועילה דוגמת המשל שכתב המנחת שבת בהקדמתו, שהוא כמו כלי קרב כזה שגם החלש יכול להחזיקו ביד אחת ולירות בו בקלות בלי שום עמל ויגיעה, וגם החץ אשר בתוכו הגם שהוא קטן נתחלק לאלף חיצים קטנים, שכל חץ קטן יוכל להרוג איש חיל אחד. בכלי קרב זה אפשר לנצח את כל האויבים הקמים, בהדפסת ספרים ושליחותו הוא כמו יריה מכלי קרב כזה חץ כזה שבבת אחת יכול להגיע למיליוני אנשים ובמקומות הכי רחוקים בעולם, ולעשות פעולה רצויה ולהשיג מטרה נכונה בשוב ה' שבות עמו, וישא משלו ויאמר:

"משל למלך אחד קטן אשר הוכרח לצאת למלחמה נגד אויביו שאר מלכים אשר המה גדולים וגיבורי כח ואנשי חיל עד מאוד, וירא לנפשו בזוכרו נגד מי שצריך להלחם. מה עשה שלח אחר בעלי מלאכה עושים כלי קרב ושכרם להכין לו כלי קרב הרבה וטובים ללחום בהם, יען שצריך לצאת למלחמה כבידה, והנה הבעלי מלאכות הנ"ל השתדלו והתחכמו במלאכתם ועשו עבורו הרבה כלי קרב וטובים, היינו למשל, מין הנקרא רימאטיס אשר בכל אחת מהם יוכל להרוג בה למשל מאה אנשים בירייה אחת, והוטב הדבר מאד בעיני המלך, ואחר כך שמע המלך הנ"ל אשר במדינת ענגלאנד יש בנמצא בעלי מלאכות היותר חכמים והיותר גדולים מבעלי מלאכות הראשונים בענין עשיית כלי קרב, ושלח גם אחריהם והבטיח להם הון רב כמה שירצו לעשות לו כלי קרב הטובים ביותר. והנה כאשר הבעלי מלאכות מענגלאנד ראו את הכלי קרב של הבעלי מלאכות הקודמים להם אמרו להמלך הנה אמת הוא שהכלי קרב הם טובים וחזקים מאוד, אך שיש בהם חסרון אחד, והוא שכל כלי קרב מהם היא כבידה מאוד וירייתה היא בכבדות, וצריכים הרבה אנשים לעבוד עמה בעת ירייתה ובכח הרבה, באופן שעל ידי ירייתה פעם אחת נעשו כל האנשים היורים בה עייפים ויגיעי כח, עד שצריכים לחפש אנשים אחרים לירות בה בפעם השנית, כי האנשים אשר ירו בה בפעם ראשונה צריכים לנוח זמן הרבה עד שינוחו מעייפותם ויגיעתם אשר הגיעם מירייה ראשונה, ואתה מלך קטן ואנשי חיל שבמדינתך מעט, ומה תעשה כשתתמהמה המלחמה וכל אנשים ייעפו ויגיעו ולא יהיו לך במה ללחום, כי אין לך לדמות

הלאוין שבתורה הוא ממשיך אור הקדושה על גידי נפשו, וכשלא יזהר יהיו ח"ו מקולקלים, כמו שמבואר באורך בספר שער הקדושה (פ"א) ע"ש.

ומזה יוכל להתבונן כל אדם איך שצריך להיות זהיר בכל התרי"ג מצות בכל כוחו בימי חייו. כי הם הם הממשיכים חיותו לנצח באברי גידי נפשו [וזהו שכתוב בפרשת אחרי (ויקרא יח ה) "ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" וגו' ולא כתיב וחי עבורם, להורות לנו שאור המצוה גופא היא חיותו לע"ל] כמו שכל אחד רוצה להיות שלם בכל אבריו בעוה"ז, שלא יהיה בעל מום אף באבר קטן שבקטנים. עכ"ל.

בח

ובפרט בענין מצות התוכחה שהיא מכח הערכות מלבד זה כשאין מקיימה יחסר לו מצוה זו, והוא מחוסר אבר אחד מרמ"ח איבריו שהיא נגד מצות התוכחה, הרי גם באין מוכיח נתפס על עוון השני והזולת שעוברים על כל עבירות שבתורה רחמנא ליצילן ונכשל בהם, וכאילו הוא בעצמו עבר על כל התורה כולה, מחמת שכל ישראל ערבים זה לזה, ונמצא על ידי כך שאין אפילו אבר אחד מכל רמ"ח איבריו שלם, והוא מחוסר כל האיברים ובעל מום נורא. והוא כולו בלי חיות ואור. ואיך יראה לעתיד לבוא אדם בלי איברים, האם בכלל שייך יצור כזה או בריה כזו.

בט

החפץ חיים מתאר הענין ביותר שאדם בלי איברים באמת לא יהיה לו במה להקים בעת התחיה, וז"ל בהקדמתו למשנה ברורה ה' שבת:

וגם צריך לדעת, הרמ"ח מצות שבתורה שהטיל הש"י על האדם לזוכרם ולשמרם הוא נגד הרמ"ח איברים שבאדם, וכי היכי דבאברים נמצא אברים שונים, יש שאין הנשמה תלויה בהם כמו היד והרגל וכדומה דאף אם יחסרו אף שההפסד הוא רב מאוד מאוד אעפ"כ נקרא רק בשם בעל מום, ויש שעל ידי חסרונותיו אינו יכול לחיות על פני תבל כגון שניתו ראשו או שנקרע סגור לבו ששם הוא מקור החיים, כן הוא גם כן בעיני מצות השי"ת שעליהן גם כן כתיב (שם) "אשר יעשה האדם וחי בהם" ונאמר (דברים ל כ) "כי הוא חייך ואורך ימך" ועוד פסוקים הרבה כהנה המורים לנו כי עיקר חיי הנפש לעולם הבא תלוי בקיום התורה.

יש מצות שאפילו אם פשע האדם ועבר עליהם הוא נקרא לעולם הבא רק בשם בעל מום, [וגם זה גנאי גדול הוא לנצח, דידוע מה שכתב הרח"ו בשער הקדושה, וכן הגר"א במשלי, דהחבלה ימצא לנצח בנפשו באותו האבר שפשע בו על רצון הש"י, ונמצא דאם לא הניח תפילין אף אם יקיים כל המצות יהיה בעל מום בידו, ונמצא כשיקום לעת התחיה כל ישראל יעמדו חיים וקיימים בכל אבריהם והוא יהיה בעל מום ביד השמאלי הזה לנצח, דבזכות מצות התורה שאדם מקיים באבריו הם זוכים לחיות לעתיד חיי עולם - כל מצוה שברמ"ח מצות מחיה את האבר שברמ"ח השייך לו, וכמו שאנו אומרים "וחיי עולם נטע בתוכנו", וכיון שעבר בשעט נפש על המצוה ההוא אין לו מי שיחיה את האבר ההוא וכמה יתמרמר אחר כך האדם ההוא על זה שהכל ידעו את גודל המרותו בד' במצות תפילין, וכן כה"ג אם יהיה בעל מום בשאר איברים על

לג

אצל מר אבא ז"ל היו כל מצות התורה שוות, לא היה אדוק באחת יותר מחברתה, אמנם במצוות שהעם מזלזלים בהם, התחזק בהן ביותר אומץ, והיה משנן כמה פעמים דברי ספר חסידים שמצוה שאין לה עוסקים היא בדמיון מת מצוה שהיא דוחה הכל, ולפיכך הרחיב והעמיק כ"כ במצות שבין אדם לחבירו, שבני אדם מקילים בהם ביותר, ועוד יותר בחלק סור מרע שבהם. [כי בחלק עשה טוב שבבין אדם לחבירו, עומדים אנו תמיד במעלה יתר מכל משפחות האדמה כידוע].

(שיחות החפץ חיים אות ס"ז)

לד

ובספר קב הישר (פרק ס"ד) וז"ל:

זבן איזה מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקיימים אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזוהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו', ודבר זה נלמד מזוה"ק (פ' תרומה; ח"ב קנה): וז"ל:

ר' יוסי ור' חייא הוה אזלי באורחא והוה חד טייעא טעין אבתייהו, אמר ר"י אית לן לעסקא באורייתא ולאשתדלא במילי דאורייתא דהא קוב"ה אזיל ואיתלוי בהדי דעסקין באורייתא, פתח ר"ח ואמר עת לעשות לה' הפרו תורתך (תהלים קיט קכו), הכי פירושו כשאתה רואה בני אדם עוזבים תורה או איזה מצוה שנוהגים בה קלנא לבלתי לקיים אותה, אזי הירא והחרד לדבר ה' יאזור כגבור חלציו לזרו בזריזות רבה ולעורר אנשים ויאמר קומו ונתחזקה בתוה"ק או במצוה שאין לה דורשים, ונרוממה אותה מירידתה אשר עזבה בני אדם זמן רב, ועכשיו נכוון לקיימה לקוב"ה, אז אשרי אדם אשר יעשה זאת, ואשרי נשמתו, וזהו עת לעשות לה' וכו', וכל הזריז והזהיר נקרא זריז ונשכר, עכלה"ק.

לה

דעות בפוסקים במצות תוכחה

- א. "אנו מחויבים להוכיח עוברי עבירות ולהלבין פניהם מן העבירות עד שיכו אותנו ויבזו אותנו ויקללו אותנו" (ספר חסידים סימן ה'), ומשמע או זה או זה.
- ב. אבל הרמב"ם לא מסתפק בקללה או נזיפה, ואינו פוטר עד שיכהו החוטא (הל' דעות פ"ו ה"ז).
- ג. וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפש בעון אלו" (רמב"ם שם).
- ד. ובהגהות מיימוני שם (ס"ק י"ג) בשם ר"א ממיץ כתב, דמעונש נפטר אבל מעשה של הוכח תוכיח אינו פטור ורק אם ודאי שלא יקבל אז פטור גם ממצות עשה.
- ה. ולדעת רבנו יונה אי אפשר לומר ונקה עד שנסה להוכיח אותם, אבל לדונם מראש בלי נסיון שודאי לא ישמעו, אינו פטור אלא אם כן כבר ניסו רבים אחרים להוכיח לחוטאים ולא הועילו, אזי פטור, ולא רק זה אלא אסור כי "אל תוכח לץ" (משלי ט ח), "וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע" (יבמות סה:).

(שערי תשובה שער ג', קצ"ו)

ז. ובספר החינוך רל"ט פירש לא שיכהו ממש, אלא יהא קרוב להכותו.

להמלכים הנלחמים נגדך יען שהמה יש להם אנשי חיל הרבה וכאלו ייעפו ויגעו יש להם תיכף הרבה אחרים להעמיד במקומם ולכן די להם להלחם גם בלי קרב כאלו, משא"כ אתה.

אך עצתינו אמונה ונכונה לטובתך, הנה כפי שזה מקרוב אשר אנחנו חידשנו בחכמתנו מין כלי קרב חדש והוא בכמותו ואיכותו קטן וקל אשר כל אדם אפילו חלש כח יכול להחזיקו ביד אחת ולירות בו בקלות בלי שום עמל ויגיעה, ועוד זאת שנמצא בתוכו מין חץ כזה אשר לאחר יציאתו מהכלי קרב הוא נתחלק לאלף חצים קטנים אשר כל חץ קטן יוכל להרוג ולאבד איש חיל אחד, ואם תעשה כלי קרב כזה יוכל להיות שתוכל את אויביך הקמים נגדך, וישמע המלך לעצתם ושכרם לעשות לו כלי קרב כנ"ל, וכאשר אמרו לו כן היה שכבש בהם כל המלחמה בנקל ובלי שום עמל ויגיעה ונעשה אחר כך מלך גדול, עכ"ל.

לא

בן הוא בפעלינו למען לא נתעיף ולא נתייגע ונצטרך לחיל רב אנשים מרובים, שאין בכוחנו וביכלתינו להעמיד כל כך הרבה אנשים על כך כדי להגיע לכל ה-7 מיליוני האנשים שבארצות הברית לבד, הגם שכלי היריה באופן זה מועיל אבל אין האפשרות בביצועה, אכן לפי דרכינו שהוא דומה לכלי קרב חדש ומועיל בפעם אחת ובירייה אחת - פעולה אחת - שאין צורך בזה לחיל רב.

אך דא עקא שכדי להגיע עם הספרים על קדושת השבת בלבד לכל יהודי בארה"ב, קיים הוצאה מרובה שהוא לערך 2 מיליון דאלאר, וזהו כבר נוגע לבעלי הממון לחיילים המעטים שבלעדי זה שישאו בהוצאות אי אפשר בשום פנים לירות את הירייה האחת הלזו.

ובמו כן הוא הדבר בכל ענין ונושא שהוא יסוד ביהדות, כגון טהרת המשפחה, תפילין, מזוזות, כשרות, וכו'.

לב

מצוה גדולה זו של תוכחה אשר היא כה רבה שמביאה לאדם כל כך הרבה זכויות ומסירה ממנו כל העוונות של כל בית ישראל, אין לה דורשים וכמת מצוה חשובה על כל החיוב לרדוף אחרי' לקיימה כמו שכתב הספר חסידים סעיף כ"ה וז"ל:

בל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחרי' לעשותה, שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכו'.

[א] בעבה"ג משוחר טוב ס"פ י"ב כשירים הקב"ה ויפרסם מצות הבזויות בתורה, ובוהר תרומה קנ"ה: עת לעשות לה' הפרו תורתך כו' אית לון לחגרא חרצן וכו'.

[ב] עיין תנחומא שמות על הפסוק (ד יח) "וילך משה וישב אל יתר חותנו" מכאן אתה למד כל מי שמקבל על עצמו לעשות מצוה ואין עושה אותו [ר"ל אין אחר בלעדו עושה המצוה הזאת] אין אותה מצוה פוסקת מזרעו כו'.

[ג] כדמצינו בויק"ר פ"ט ספר משנה תורה עלה ונשתטח לפני הקב"ה א"ל רבש"ע כו'.

ד. על ידי הכתב אין לחוש על לא תשא עליו חטא (שם), כי אינו רואהו שיתבייש מפניו.

ה. על ידי הכתב המונח לפניו אפשר דהוי מוכיח מאה פעמים כי הרי כל פעם שיקרא בו הרי הכותב מקיים מצות תוכחה.

ו. על ידי הכתב יכולים להגיע למליוני יהודים ביום אחד על ידי הדואר, וזה אי אפשר באופן אחר.

ז. על ידי תוכחה בכתב נפטרנו מהעונש של ערכות ותוכחה (חיד"א).

לט

ובסיום ההקדמה נפרש מאמר חז"ל (שבת נד:) "כל שיש בידו למחות ולא מיחה" וכו' נתפס על החטא וכו', פ"י הגה"ק ר' חיים פלאג"י בס' שו"ת חקקי לב (י"ד סימן מ"ג) וזל"ק:

"בל" זה כתבתי להציל את עצמי, והגם שכתבתי איזה דברים כמה פעמים כפולים ומכופלים, הוכרתי במעשי הן מצד שהכרח לא יגונה כי צריך אני להשיב על כל דיבור ודיבור וכו', והן מצד כי חיובא רמיא משום מצות עשה של הוכח תוכיח אפילו ק' פעמים. ומצאתי לי אח בתשו' נודע ביהודה (סימן ל"ו) שכתב וכו' [ואחר כך כותב להלן]: "ולכן זאת היתה לי חיים ביד לשום לכתוב בספר ויוחקו לבי לחוקקי ישראל גדולים חקרי לב, והיינו מ"ש רז"ל בשבת (נד:) "בידו" למחות וכו', דוקא "בידו" והיינו לכתוב בידם. [הנה הגי' בגמ' דשבת, כל מי "שאפשר" למחות (ולא כתב "בידו" למחות), אבל כבר דייק בזה בספר תוכחת חיים פרשת מקץ וכותב, שבירושלמי איתא "בידו"]. וכן מה שכתבו רז"ל שם ובכמה דוכתי, "כל מי שיש בידו למחות" דנקטי כי האי לישנא שיש "בידו" למחות, להורות לנו כי הגם אם לא בפיהם להוכיח מאיזה צד וסיבה שתהיה, מכל מקום "ביד" מחויבים למחות על ידי מעשה וכתב. והרי זה יכתוב "ידו" לה' לשם שמים להזהיר את העם וכו' עכל"ק.

מ

אם נקיים מצות תוכחה כראוי אז נפטור עצמינו מעונש ועוונות הזולת, ולא נשא עלינו את חטאתם, כמו שכתוב (ויקרא יט יז) לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא.

לו

המשיב את חברו על ידי התוכחה יטול שכר מצוות חברו כמו העושה עצמו.

בג"א משלי (פרק י"ב פסוק י"ד) וז"ל:

שלעולם יראה אדם להוכיח את חברו על דבר שעושה לא טוב [פירוש לשונו: לא רק בעבירה ממש אלא גם על דבר לא הגון, כבתוספות (ד"ה דבר בברכות לא:)], כי אם ישמע לו ויטב את מעשיו אז כל המצוות שיעשה הם על ידו, (וגדול המעשה יותר מן העושה, קל וחומר כשנכפיל ריבוי פעולות מעשה התיקון במעשי המוכח מהיום והלאה) יטול שכר כמו העושה עצמו, ואם לא ישמע לו אזי יטול את הטוב ממנו כמו שכתב האר"י ז"ל, והוא בסוד "זכה נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן והרשע נוטל חלקו בגיהנם" (חגיגה טו.), עכ"ל.

לז

ברורינו אנו דור יתום ועני, ועוד יתמי דיתמי אנן ששומרי התורה נתמעטו כל כך וכל התוכחות רחמנא ליצלן מתקיים בנו בצורה מבהילה, וכל זה נוצר מחמת גודל הפרצות הרבות שנפרצו בחומת הדת בדור יתום זה דור של עקבתא דמשיחא, והכל הוא מפני שאין תוכחה בעולם, כי בהיות התוכחה ומוכיחים את העם נחת רוח באה לעולם, טובה וברכה באה לעולם, ורעה מסתלקת מן העולם, שנאמר (משלי כד כה) "ולמוכיחים יונעם ועליהם תבוא ברכת טוב" (תמיד כח.), (כמבואר בפנים הספר מדברי חז"ל).

אם ברצוננו להקל מעל הדור סבלותיו ויסוריו הנוראים, מחלותיו והגזירות הקשות העוברות עליו, עלינו לקיים מצוות תוכחה, ואז יושפע מן השמים שפע טובה וברכה.

לה

גודל התועלת בתוכחה בכתב:

א. בדיבור לפעמים אינו רוצה לשמוע או אינו יכול לשמוע במעמד ההוא, אבל במוכיח בכתב והכתב מונח לפניו תמיד ורואה אותו תדיר, ויקחה בינו לבין עצמו לעבור עליה בניחותא בזמן שנוח לו ובאופן שנוח לו, יכול להשפיע שיתעורר ויקבל דברי התוכחה.

ב. על ידי הכתב אפשר להגיע לכל אחד ואחד שבעולם.

ג. על ידי הכתב אין חשש של לא תשנא את אחיך בלבבך (ויקרא יט יז).

יותר משמונה אלף שיעורים בזוהר הקדוש, תענוג גן עדן בעולם הזה

שמעו ותחי נפשכם, השיעורים מוכנים ומסודרים, וכל החפץ להיות מן המאירים, יבוא ויטול לרבים להשמיע, זכויות אדירות להשפיע, ובזכות התנא הקדוש האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה יזכו כל עם לביאת הגואל בב"א.

להזמנת דיסקים: 054-4577956

מהפך: בכל תרומה שאתם תורמים לצדקה אינכם יודעים להיכן מופנים המשאבים הכספיים, אם הכסף הולך נטו לצדקה. במפעל הזוהר העולמי אתם תורמים ויודעים במאה אחוז נטו שנספכם מנוצל למטרה, כי אתם תורמים ישירות לבית הדפוס. ברשותינו דפי אידרא, זוהר, עלונים, וספרים מוכנים לדפוס, הרתמו ותרמו בעין יפה, לפרטים: 0527-651911 - ישנה אפשרות לרשום על העלון "לעילוי נשמת" או "לזכות התורם" וכדומה.